

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ**

**ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ**

ΤΕΛΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: ΤΡΙΤΗ, 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α001

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑΟΚΤΩ (18) ΣΕΛΙΔΕΣ

Αναζητώντας τρόπους επικοινωνίας με τα έφηβα παιδιά μας

[...]

Μέσα στο διάστημα της εφηβείας προκύπτουν μεγάλες αλλαγές στην ψυχοσύνθεση και στον συναισθηματικό κόσμο των εφήβων. [...] Σε αυτήν τη μεταβατική περίοδο, οι γονείς μπορεί να φαίνεται ότι δεν έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του παιδιού τους, όμως κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Για τον λόγο αυτό η εφηβεία θεωρείται ένας συναισθηματικός, ψυχολογικός και σωματικός μετασχηματισμός. Όλες αυτές οι απορίες ταλανίζουν τους γονείς [...], που προσπαθούν να ξεπεράσουν μαζί με τον έφηβο οποιοδήποτε σκόπελο προκύψει. Επομένως, θα πρέπει **να κατανοήσουν** ότι ο στόχος δεν είναι να γίνουν καλύτεροι φίλοι με τα παιδιά τους, αλλά να βρουν έναν τρόπο **να επικοινωνήσουν** επιτυχώς μέσα από κοινά ενδιαφέροντα.

Κατά συνέπεια είναι ανάγκη οι σκέψεις των γονέων να διακατέχονται από στοργή, αγάπη, ενθάρρυνση της αυτονομίας και της ανεξαρτητοποίησης του εφήβου. Τι γίνεται, όμως, όταν η συζήτηση παρεκτρέπεται και οι συγκρούσεις ξεκινούν, όταν οι τόνοι ανεβαίνουν και οι εντάσεις είναι πλέον καθημερινό φαινόμενο; Αρχικά θα πρέπει να τονιστεί ότι οι συγκρούσεις αυτές θα πρέπει να επιλύονται με όσο το δυνατόν λιγότερες εντάσεις χωρίς μεγάλα επεισόδια, διότι αυτό δεν θα βοηθήσει καμία από τις δύο πλευρές. Για τους παραπάνω λόγους, οι γονείς θα ήταν καλό να προσφέρουν ενεργητική ακρόαση, αγάπη, ενθάρρυνση, αίσθημα ασφάλειας, όρια, κανόνες, υπομονή και κατανόηση στα παιδιά τους.

[...] Η εκτίμηση και η κατανόηση είναι δύο άρρηκτα συνδεδεμένες αρετές με την τέχνη της επικοινωνίας. [...] Ζωτικής σημασίας είναι να μην σταματούν οι γονείς να έχουν υπομονή και επιμονή, να συζητούν με τους εφήβους σε χαλαρές στιγμές, ώστε να ανακαλύψουν τον πιο αποτελεσματικό τρόπο επικοινωνίας: ποιοτικός χρόνος με τους εφήβους μέσα από διασκεδαστικές δραστηριότητες που θα χαλαρώσουν και τις δύο πλευρές και θα δημιουργήσουν μια διέξοδο από την καθημερινή ρουτίνα. Είναι σημαντικό, επίσης, οι γονείς να βοηθήσουν τους εφήβους να ανακαλύψουν αποτελεσματικούς τρόπους έκφρασης των συναισθημάτων των ιδιαίτερων δυσκολιών, όπως είναι ο θυμός. Οι γονείς από την άλλη, θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι ότι θα υπάρξει μια επαναστατική συμπεριφορά, καθώς το παιδί επιζητά την ανεξαρτησία το οποίο είναι ένα αναπόσπαστο χαρακτηριστικό της εφηβείας τους. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται αντιληπτό ότι θα πρέπει οι γονείς να είναι πάντα ειλικρινείς με τα παιδιά τους και να συνειδητοποιήσουν ότι είναι λογικό να κάνουν λάθη, παρόλα αυτά καλό είναι να ξεπερνούν τα εμπόδια και τις ανασφάλειές τους.

Επιλογικά, η εφηβεία είναι μια διαρκής σύγκρουση των πρέπει με τα θέλω. [...] Θα πρέπει, λοιπόν, και οι ίδιοι οι γονείς να συνειδητοποιήσουν ότι τέλειοι και ιδανικοί γονείς δεν υπάρχουν, επομένως θα πρέπει να απενοχοποιήσουν τις δράσεις τους και να είναι έτοιμοι να σταθούν στον έφηβο κατανοώντας τον με υπομονή, επιμονή, αγάπη και σύνεση.

Ιωάννα Σισμανίδου

www.haniotika-nea.gr

Ημερομηνία δημοσίευσης: 02/12/2021

Ημερομηνία ανάκτησης: 12/01/2023

Διασκευή

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι **ΟΡΘΟ** ή **ΛΑΘΟΣ**, γράφοντας στο τετράδιο απαντήσεων δίπλα από τον αριθμό της κάθε πρότασης, τη λέξη «**ΟΡΘΟ**» ή «**ΛΑΘΟΣ**».

i. Η Ιωάννα Σισμανίδου υποστηρίζει ότι κατά την περίοδο της εφηβείας οι γονείς δεν διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών τους.

ii. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, οι γονείς πρέπει σεβαστούν την ανάγκη των εφήβων για χαλάρωση των ορίων.

iii. Η συγγραφέας πιστεύει ότι η εκτίμηση και η κατανόηση συντείνουν στην επιτυχημένη επικοινωνία.

iv. Το κειμενικό είδος στο οποίο ανήκει το παραπάνω κείμενο είναι Άρθρο.

(μονάδες 4)

Απάντηση:

i. Η Ιωάννα Σισμανίδου υποστηρίζει ότι κατά την περίοδο της εφηβείας οι γονείς δεν διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή των παιδιών τους. **ΛΑΘΟΣ**

ii. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, οι γονείς πρέπει σεβαστούν την ανάγκη των εφήβων για χαλάρωση των ορίων. **ΛΑΘΟΣ**

iii. Η συγγραφέας πιστεύει ότι η εκτίμηση και η κατανόηση συντείνουν στην επιτυχημένη επικοινωνία. **ΣΩΣΤΟ**

iv. Το κειμενικό είδος στο οποίο ανήκει το παραπάνω κείμενο είναι Άρθρο. **ΣΩΣΤΟ**

(4x1 μονάδα = 4 μονάδες)

A.I.2. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη στήλη «Κοινωνικές αναζητήσεις» της μαθητικής εφημερίδας του σχολείου σας.

(μονάδες 8)

Μονάδες περιεχομένου: (6 μονάδες)

Αναμένεται να γίνει αναφορά στα εξής σημεία:

Επικοινωνιακό πλαίσιο: (0,5 μονάδα) [Συγγραφέας: Ιωάννα Σισμανίδου], [τίτλος: «Αναζητώντας τρόπους επικοινωνίας με τα έφηβα παιδιά μας»], [Θέμα: το χάσμα γενεών και τρόποι αντιμετώπισής του], [τόπος δημοσίευσης: ιστοσελίδα www.haniotika-nea.gr], [Κειμενικό είδος: άρθρο].

Σημείωση:

Αναφορά σε δύο (2) τουλάχιστον στοιχεία: δίνεται **0,5 μονάδα**

Αναφορά σε ένα (1) στοιχείο: μηδέν **(0) μονάδες**

1^η παράγραφος

- Την περίοδο της εφηβείας σημειώνονται ποικίλες αλλαγές στον κόσμο των εφήβων. **(0,5 μονάδα)**
- Ο καλύτερος τρόπος να διαβούν την περίοδο αυτή, γονείς και παιδιά, είναι η επιτυχής επικοινωνία. **(1 μονάδα)**

2^η παράγραφος

- Επειδή οι συγκρούσεις είναι αναπόφευκτες **(0,5 μονάδα)**, οι γονείς πρέπει να δείχνουν ενεργά τα συναισθήματά τους και να προσφέρουν σταθερότητα στα παιδιά τους. **(0,5 μονάδα)**

3^η παράγραφος

- Η εκτίμηση και η κατανόηση συμβάλλουν στην επικοινωνία **(0,5 μονάδα)**, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μέσα από κοινές δραστηριότητες. **(0,5 μονάδα)**
- Από την άλλη, οι γονείς πρέπει να αποδεχθούν πως στην προσπάθειά τους να βοηθήσουν τα παιδιά τους, θα γίνουν λάθη. **(1 μονάδα)**

4^η παράγραφος

- Η αμφισβήτηση των γονέων από μέρους των εφήβων δεν πρέπει να κάμπτεται τους γονείς **(0,5 μονάδα)**, αντιθέτως πρέπει να συνεχίζουν τις προσπάθειές τους με κατανόηση και αγάπη. **(0,5 μονάδα)**

Μονάδες Δομής – Έκφρασης: 2 μονάδες

- Χρήση συνδετικών λέξεων – αλληλουχία – συλλογιστική του κειμένου. Αν απλώς αντιγράφονται σημεία του κειμένου και αραδιάζονται ασύνδετα, δίνονται για τη δομή: **0 μονάδες**.
- Χρήση κατάλληλου λεξιλογίου, έκφραση – σύνταξη.

Βασικές επισημάνσεις:

- Για απλή αντιγραφή, χωρίς τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων: αφαιρούνται **4 μονάδες**.
- Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 170): αφαιρείται **1 μονάδα**.
- Πέραν των 200 λέξεων αφαιρούνται **4 μονάδες**

A.I.3. Να γράψετε **έναν (1)** τρόπο πειθούς και **ένα (1)** αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην τρίτη (3^η) παράγραφο του κειμένου: «Η εκτίμηση... τις ανασφάλειές τους». Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Τρόπος πειθούς (2 μονάδες)	Μέσο πειθούς (0,5 + 0,5 = 1 μονάδα)	Τεκμηρίωση (1 μονάδα)
Επίκληση στη λογική	(α) Επιχειρήματα - Συλλογισμοί (β) Επιχειρήματα - Προτάσεις κρίσεως (γ) Τεκμήρια - παραδείγματα (δ) Τεκμήρια- Γενικά παραδεκτές αλήθειες	(α) «Οι γονείς από την άλλη,... είναι να ξεπερνούν τα εμπόδια και τις ανασφάλειές τους.» (β) «Ζωτικής σημασίας είναι να μη σταματούν ... δημιουργήσουν μια διέξοδο από την καθημερινή ρουτίνα» (γ) «αποτελεσματικούς τρόπους έκφρασης των συναισθημάτων των ιδιαίτερων δυσκολιών, όπως είναι ο θυμός » (δ) «επιζητά την ανεξαρτησία το οποίο είναι ένα αναπόσπαστο χαρακτηριστικό της εφηβείας τους»
Επίκληση στο συναίσθημα	(α) Χρήση συγκινησιακού λόγου - μεταφορικός λόγος (β) Περιγραφή	(α) «Ζωτικής σημασίας, επαναστατική συμπεριφορά» (β) «ποιοτικός χρόνος με τους εφήβους μέσα από διασκεδαστικές δραστηριότητες ... διέξοδο από την καθημερινή ρουτίνα»

A.I.4. Να γράψετε τα δομικά μέρη της πρώτης (1^{ης}) παραγράφου: «Μέσα στο διάστημα... από κοινά ενδιαφέροντα».

(μονάδες 3)

Απάντηση:

Θεματική πρόταση: «Μέσα στο διάστημα της εφηβείας... συναισθηματικό κόσμο των εφήβων».

Λεπτομέρειες: «Σε αυτήν τη μεταβατική περίοδο... οποιονδήποτε σκόπελο προκύψει».

Κατακλείδα: «Επομένως, θα πρέπει... από κοινά ενδιαφέροντα».

Σημείωση:

1. Αναφορά στο δομικό στοιχείο: **0,5 μονάδα**
2. Αναφορά στο παράδειγμα: **0,5 μονάδα**
3. Σε περίπτωση που ο/η εξεταζόμενος/η γράψει ημιτελώς το δομικό στοιχείο θα βαθμολογείται με μηδέν (**0**) **μονάδες**.

A.I.5. Στην πρώτη (1^η) παράγραφο του κειμένου η συγγραφέας κάνει χρήση της μεταφορικής/ συνυποδηλωτικής γλώσσας. Αφού αναφέρετε **ένα (1)** παράδειγμα, να εξηγήσετε τη λειτουργία της, δίνοντας **δύο (2)** στοιχεία.
(μονάδες 3)

Ενδεικτική απάντηση:

Παράδειγμα μεταφορικής/ συνυποδηλωτικής γλώσσας :

διάστημα της εφηβείας/ κόσμος των εφήβων/ μεταβατική περίοδος/ πρωταγωνιστικός ρόλος/ συναισθηματικός, ψυχολογικός και σωματικός μετασχηματισμός/ απορίες ταλανίζουν/ σκόπελο/ να επικοινωνήσουν

(1 παράδειγμα x 1 μονάδα = 1 μονάδα)

Λειτουργία:

- δίνει έμφαση
- δίνει ζωντάνια, παραστατικότητα, αμεσότητα
- προκαλεί το ενδιαφέρον/ τον προβληματισμό του δέκτη
- επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη/ δημιουργία εικόνας
- προσδίδει λογοτεχνική χροιά

(2 στοιχεία x 1 μονάδα = 2 μονάδες)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1)** συνώνυμή τους, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τους τύπο και το νόημα της πρότασης:

α. ... οι απορίες ταλανίζουν τους γονείς...

β. ... η εφηβεία είναι μια διαρκής σύγκρουση των πρέπει με τα θέλω...

(μονάδες 4)

Απάντηση:

α. ταλανίζουν = ταλαιπωρούν, βασανίζουν, κουράζουν, προβληματίζουν, παιδεύουν, δυσκολεύουν, στεναχωρούν, ...

β. διαρκής = αδιάκοπη, συνεχής, αέναη, ασταμάτητη, ακατάπαυστη, διαχρονική, ατέρμονη ...

(2x2 μονάδες = 4 μονάδες)

Σημείωση:

1. Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση **0,5 μονάδας**

2. Για λανθασμένο γραμματικό τύπο: αφαίρεση **0,5 μονάδας**

3. Αν υπάρχουν και τα δύο πιο πάνω είδη λαθών στην ίδια λέξη: αφαίρεση **0,5 μονάδας**

4. Σε περίπτωση που εντοπιστεί και άλλη λέξη που ευσταθεί ως συνώνυμο, οι βαθμολογητές/τριες καλούνται να την δεχτούν, εφόσον μπορούν να τεκμηριώσουν επιστημονικά την άποψή τους.

A.I.7. Αφού μεταφέρετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τον παρακάτω πίνακα, να τον συμπληρώσετε γράφοντας **ένα (1)** παράγωγο ουσιαστικό και **ένα (1)** παράγωγο επίθετο για το καθένα από τα πιο κάτω ρήματα.

ρήμα	παράγωγο ουσιαστικό	παράγωγο επίθετο
(να) κατανοήσουν		
(να) επικοινωνήσουν		

(μονάδες 4)

Απάντηση:

ρήμα	παράγωγο ουσιαστικό	παράγωγο επίθετο
(να) κατανοήσουν	κατανόηση	κατανοητός – ή – ό κατανοητικός – ή – ό
(να) επικοινωνήσουν	επικοινωνία	επικοινωνιακός – ή – ό

(παράγωγα ουσιαστικά 2 x 1 μονάδα = 2 μονάδες)

(παράγωγα επίθετα 2 x 1 μονάδα = 2 μονάδες)

Σημείωση:

1. Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση **0,5 μονάδας**
2. Σε περίπτωση που εντοπιστούν κι άλλες παράγωγες λέξεις που ευσταθούν, οι βαθμολογητές/τριες καλούνται να τις δεχτούν, εφόσον μπορούν να τεκμηριώσουν επιστημονικά την άποψή τους.

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Η εκτίμηση και η κατανόηση είναι δύο άρρηκτα συνδεδεμένες αρετές με την τέχνη της επικοινωνίας.»

Το σχολείο σας διοργανώνει μαθητικό συνέδριο με θέμα **«Διάλογος γενεών»**, ενώπιον της Διεύθυνσης, των καθηγητών/ καθηγητριών και των μαθητών/ μαθητριών. Ως Πρόεδρος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου καλείστε να εκφωνήσετε ομιλία στο συνέδριο, στην οποία, αφού παρουσιάσετε **το σημαντικότερο**, κατά τη γνώμη σας, **αίτιο** του χάσματος γενεών, να αναπτύξετε **δύο (2) τρόπους** με τους οποίους γονείς και έφηβοι θα δομήσουν μία επιτυχημένη επικοινωνία.

(**Έκταση:** 250 – 300 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το όνομά σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ (12 μονάδες)

Πρόλογος: 1,5 μονάδα

Κύριο Μέρος: 9 μονάδες

Επίλογος: 1,5 μονάδα

: 1,5 μονάδα

Καθορισμός του θέματος της ομιλίας και σύντομος σχολιασμός των παραμέτρων που θα αναπτυχθούν.

Κύριο μέρος: 9 μονάδες

Πρώτο ζητούμενο: Αναμένεται από τους/τις μαθητές/τριες να αναφερθούν στο σημαντικότερο, κατά τη γνώμη τους, αίτιο του χάσματος γενεών.

Ενδεικτικά:

- Ο επαναστατικός χαρακτήρας των νέων/ η επιθυμία τους για αλλαγή/ η ακατανίκητη ανάγκη τους για εξερεύνηση του κόσμου που ανοίγεται μπροστά τους έρχεται συχνά σε σύγκρουση με τον συντηρητισμό των μεγάλων/ τη σωματική και ψυχική κόπωση/ την ανάγκη για ασφάλεια και σταθερότητα.
- Συχνά οι μεγάλοι αντιμετωπίζουν με σκληρότητα και αμφισβήτηση τους νέους/ κρίνουν αυστηρά και παραγνωρίζουν τα θετικά από τη δραστηριότητα των νεότερων.
- Η ευρεία επαφή με την τεχνολογία σε μικρότερες ηλικίες οδηγεί σε αποξένωση, ενώ παράλληλα, καθώς το ψηφιακό χάσμα μεγαλώνει, μεγαλώνει και το χάσμα γενεών.
- Η μόρφωση γίνεται κτήμα όλο και περισσότερων νέων, σε όλο και πιο υψηλά κλιμάκια και αυτό τους δίνει τις δυνάμεις, αλλά και τις απαραίτητες γνώσεις προκειμένου να κρίνουν την κοινωνία των μεγαλύτερων, κάτι που εκείνοι δεν δέχονται.
- Έκρηξη των γνώσεων που σημειώνονται στις μέρες μας. Οι μεγαλύτερες γενέες νιώθουν σχεδόν «άχρηστες» μπροστά σε αυτή την έκρηξη.
- Απουσία ουσιαστικού χρόνου επικοινωνίας. Οι πολλαπλές υποχρεώσεις τόσο των εφήβων όσο και των ενηλίκων, δεν αφήνουν ικανά περιθώρια χρόνου, ώστε να υπάρξει μια ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ τους.
- ...

(σημείο 1 x 3 μονάδες = 3 μονάδες)

Δεύτερο ζητούμενο: Αναμένεται από τους/τις μαθητές/τριες να παρουσιάσουν επαρκώς δύο (2) τρόπους με τους οποίους γονείς και έφηβοι θα δομήσουν μία επιτυχημένη επικοινωνία.

Ενδεικτικά

- Κατανόηση από μέρους των γονέων της ανάγκης των εφήβων για ανεξαρτητοποίηση.
- Διάλογος που θα εδράζεται στις αξίες του σεβασμού, της κατανόησης και της αμοιβαίας υποχωρητικότητας θα δώσει την ευκαιρία σε γονείς και εφήβους να επικοινωνήσουν και να βρουν συμβιβαστικές λύσεις.
- Θέσπιση ορίων και κανόνων μέσα από συζήτηση, αμοιβαίες υποχωρήσεις, ανάπτυξη επιχειρημάτων.

- Δημιουργία αισθήματος ασφάλειας, σταθερότητας. Οι γονείς πρέπει να δείχνουν ενεργά το ενδιαφέρον τους στα παιδιά τους και να τους προσφέρουν ένα υγιές περιβάλλον στο οποίο θα αναπτύξουν την προσωπικότητά τους.
- Κοινές δραστηριότητες/ εποικοδομητικός χρόνος με στόχο την ψυχική σύνδεση γονέων και εφήβων, όπως μια βόλτα στη φύση, επιτραπέζια παιχνίδια, προετοιμασία ενός γεύματος/ γλυκού κλπ.
- Αποδοχή και σεβασμός των διαφορετικών απόψεων/ αναγκών και από τις δύο πλευρές.
- Έκφραση των συναισθημάτων τόσο των θετικών, όσο και των αρνητικών. Γονείς και έφηβοι πρέπει να μάθουν να αφουγκράζονται τα συναισθήματά τους.
- ...

(σημεία 2 x 3 μονάδες= 6 μονάδες)

Επίλογος: (1,5 μονάδα)

Συμπέρασμα/ανακεφαλαίωση

Βασικές επισημάνσεις:

- 1.Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 380 λέξεων): αφαιρούνται **δύο (2) μονάδες**.
- 2.Γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε άποψη - που δεν καταγράφεται πιο πάνω - αρκεί να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.
- 3.Αν ο/η μαθητής/τρια δεν αναπτύξει τεκμηριωμένα τα σημεία αυτά, αλλά τα παρουσιάσει με συντομία, θα δοθούν σε κάθε ζητούμενο οι μισές μονάδες.

Β. ΔΟΜΗ (12 μονάδες)

- Εξωτερικά δομικά στοιχεία ομιλίας (προσφώνηση, πρόλογος - ευχαριστίες, κύριο μέρος, επίλογος, επιφώνηση): **(2 μονάδες)**
- Δομή αποδεικτικού λόγου (θέση, υποστήριξη, συμπέρασμα): **(4 μονάδες)**
- Δομή παραγράφων: **(2 μονάδες)**
- Αλληλουχία ιδεών και σύνδεσή τους: **(4 μονάδες)**

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ (12 μονάδες)

- Σαφήνεια-σύνταξη: **(4 μονάδες)**
- Ακριβολογία-επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου: **(4 μονάδες)**
- Ύφος ανάλογο του κειμενικού είδους: **(4 μονάδες)**

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ (4 μονάδες)

- Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων
- Για κάθε πέντε (5) ορθογραφικά/γραμματικά λάθη αφαιρείται **1 μονάδα**
- Απουσία τονισμού: αφαίρεση **1 μονάδας**

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ***Ρίμες Αγάπης, αρ. 64***

Εμίσεπα 'χ την Κύπρον, για να σβήσει
τ' αφτούμενον λαμπρόν που μ' εμπυρίζει
ήρτα 'πού την Ανατολήν στην Δύσην,
να πάψει το λαμπρόν που με φλογίζει
έφυγα 'χ τον εχθρόν μου, να σιγήσει
τες σαγιτιές που την καρδιάμ μου σκίζει
αμμ' όσα 'πό ξαυτόν της ξωμακρίζω
τόσον περίτου αξάφτω και βακρύζω.

Ερώτηση Β1

α) Να δηλώσετε πού οδηγείται το ποιητικό υποκείμενο εξαιτίας του έρωτά του και αν η πράξη του αυτή έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορά σε σίχους, που αφορούν στο αποτέλεσμα αυτό.

(μονάδες 6)**Ενδεικτική απάντηση:**

Το ποιητικό υποκείμενο στην προσπάθειά του να ξεχάσει την κοπέλα που αγαπάει, φεύγει από την Ανατολή (Κύπρο) για τη Δύση (Βενετία). **(2 μονάδες)**

Η πράξη του δεν έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα. **(1 μονάδα)**

Η απόσταση από αυτήν όχι μόνο δεν τον βοηθά να την ξεχάσει, αλλά τον βυθίζει περισσότερο στη μελαγχολία και τη θλίψη. **(1 μονάδα)**

Τεκμηρίωση:

- αμμ' όσα 'πό ξαυτόν της ξωμακρίζω
τόσον περίτου αξάφτω και βακρύζω.
- για να σβήσει
τ' αφτούμενον λαμπρόν που μ' εμπυρίζει
- να πάψει το λαμπρόν που με φλογίζει
- να σιγήσει
τες σαγιτιές που την καρδιάμ μου σκίζει

(1 σημείο x 2 μονάδες =2 μονάδες)

β) Η *Ρίμα Αγάπης* αρ. 64 είναι γραμμένη σε μορφή *Οκτάβας*. Να επισημάνετε **δύο (2)** μορφολογικά χαρακτηριστικά αυτού του ποιητικού είδους.

(μονάδες 6)

Ενδεικτική απάντηση:

Η Οκτάβα:

- αποτελείται από οχτώ στίχους
- έχει μέτρο ιαμβικό, στίχο ενδεκασύλλαβο
- έχει ομοιοκαταληξία αβαβαβγγ (χιαστή στους έξι πρώτους στίχους, ζευγαρωτή στους δύο τελευταίους)

(2x3 μονάδες = 6 μονάδες)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Του Νεκρού αδελφού (Δημοτικό τραγούδι) (Απόσπασμα)

[...]

Από το μυριανάθεμα και τη βαριά κατάρα,
η γης αναταράχτηκε κι ο Κωσταντής εβγήκε. 30
Κάνει το σύγνεφο άλογο και τ' άστρο χαλινάρι,
και το φεγγάρι συντροφιά και πάει να της τη φέρει.

[...]

Στη στράτα που διαβαίνανε πουλάκια κιλαηδούσαν,
δεν κιλαηδούσαν σαν πουλιά, μήτε σαν χελιδόνια,
μόν' κιλαηδούσαν κι έλεγαν ανθρωπινή ομιλία: 45
«Ποιος είδε κόρην όμορφη να σέρνει ο πεθαμένος!
– Άκουσες, Κωσταντίνε μου, τι λένε τα πουλάκια;
– Πουλάκια είναι κι ας κιλαηδούν, πουλάκια είναι κι ας λένε».

Και παρεκεί που πάγαιναν κι άλλα πουλιά τούς λένε:
«Δεν είναι κρίμα κι άδικο, παράξενο μεγάλο, 50
να περπατούν οι ζωντανοί με τους απεθαμένους!
– Άκουσες, Κωσταντίνε μου, τι λένε τα πουλάκια;

πως περπατούν οι ζωντανοί με τους απεθαμένους.
– Απρίλης είναι και λαλούν και Μάης και φωλεύουν.
– Φοβούμαι σ', αδερφάκι μου, και λιβανιές μυρίζεις.
– Εχτές βραδής επήγαμε πέρα στον Αϊ-Γιάννη, 55
κι εθύμιασέ μας ο παπάς με περισσό λιβάνι».

Και παρεμπρός που πήγανε, κι άλλα πουλιά τούς λένε:
 «Για ιδές θάμα κι αντίθαμα που γίνεται στον κόσμο,
 τέτοια πανώρια λυγερή να σέρνει ο πεθαμένος!»
 Τ' άκουσε πάλι η Αρετή κι εράγισε η καρδιά της. 60
 «Άκουσες, Κωσταντάκη μου, τι λένε τα πουλάκια;
 – Άφησ', Αρέτω, τα πουλιά κι ό,τι κι α θέλ' ας λέγουν.
 – Πες μου, πού είναι τα κάλλη σου, και πού είν' η λεβεντιά σου,
 και τα ξανθά σου τα μαλλιά και τ' όμορφο μουστάκι;
 – Έχω καιρό π' αρρώστησα και πέσαν τα μαλλιά μου». 65

Αυτού σιμά, αυτού κοντά στην εκκλησιά προφτάνουν.
 Βαριά χτυπά τ' αλόγου του κι απ' εμπροστά της χάθη.
 Κι ακούει την πλάκα και βροντά, το χώμα και βοϊζει.
 Κινάει και πάει η Αρετή στο σπίτι μοναχή της.
 Βλέπει τους κήπους της γυμνούς, τα δέντρα μαραμένα 70
 βλέπει το μπάλασμο ξερό, το καρυοφύλλι μαύρο,
 βλέπει μπροστά στην πόρτα της χορτάρια φυτρωμένα.
 Βρίσκει την πόρτα σφαιλιστή και τα κλειδιά παρμένα,
 και τα σπιτοπαράθυρα σφιχτά μανταλωμένα.
 Κτυπά την πόρτα δυνατά, τα παραθύρια τρίζουν. 75
 «Αν είσαι φίλος διάβαινε, κι αν είσαι εχθρός μου φύγε,
 κι αν είσαι ο Πικροχάροντας, άλλα παιδιά δεν έχω,
 κι η δόλια η Αρετούλα μου λείπει μακριά στα ξένα.
 – Σήκω, μανούλα μου, άνοιξε, σήκω, γλυκιά μου μάνα.
 – Ποιος είν' αυτός που μου χτυπάει και με φωνάζει μάνα; 80
 – Άνοιξε, μάνα μου, άνοιξε κι εγώ είμαι η Αρετή σου».

Κατέβηκε, αγκαλιάστηκαν κι απέθαναν κι οι δύο.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

G. Bürger, *Ελεονώρα* [μετάφραση Παύλος Γνευτός] (Απόσπασμα)

[...]

-Μεσάνυχτα ξεκίνησα
 γρήγορος σαν το χάρο
 από μια χώρα μακρυνή
 κ' ήρτα για να σε πάρω.
 -Γουλιέλμο μου, έτσι σκοτεινά;
 κι ο αγέρας, δες, φυσομανά.
 Έμπα να σε ζεστάνω
 στην αγκαλιά μου πάνω. [...]

-Άκου! Τι λένε τα πουλιά
 Ψηλά στα δέντρα πάνου;
 «Φέρτε τον να τον θάψουμε!»
 Μια συνοδεία λειψάνου
 με ψαλμωδίες περπατεί
 και νεκροκρέβατο κρατεί.
 Κι ακούονταν κάτι ύμνοι
 σαν ξωτικά στη λίμνη! [...]

Πηδάει η κόρη στ'άλογο
κι απλώνει δίχως έννοια
στου καβαλλάρη το λαιμό
τα χέρια τα κρινένια.
Και χούρρα, χούρρα, χοπ χοπ χοπ!
Έτρεχε τ'άλογο γκαλόπ*,
και βγάζαν από κάτω
φωτιές τα πέταλά του.

Κι έτρεχαν πίσω αφήνοντας
Χωριά, πολιτείες, χτήρια,
Δάση, λειβάδια, ποταμούς:
Πώς τρέμαν τα γεφύρια!
-Πες μου, φοβάσαι πουν'αργά;
Χούρρα!* Οι νεκροί τρέχουν γοργά!
Πες μου, οι νεκροί σε σκιάζουν;
«Όχι. Ας'τους να ησυχάζουν.»

Κ' έτρεχαν πίσω αφήνοντας
Χωριά, λειβάδια, δάση!
Όπου το μάτι δε μπορεί
Να ιδή, να το προφτάση!
-Πες μου, φοβάσαι πουν'αργά;
Χούρρα! Οι νεκροί τρέχουν γοργά!
Πες μου οι νεκροί σε σκιάζουν;
-Όχι. Ας' τους να ησυχάζουν! [...]

Φυσομανώντας τ'άλογο,
στα δυο του πόδια εστάθη.
Και χούι! Μπροστά στα μάτια της
εχώθηκε κ'εχάθη.
Ούρλιασμα επάνω δυνατό!
Ο λάκκος βγάζει βογγητό!
Κ' η Ελεωνόρα μένει
σα μισοπεθαμένη! [...]

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ:

γκαλόπ = καλπασμός αλόγο

χούρρα = επιφώνημα επιδοκιμασίας (αγγλ. hurrah)

Ερώτηση Β2.

α) Να εντοπίσετε τον **κοινό θεματικό άξονα** των δύο αποσπασμάτων και στη συνέχεια να καταγράψετε **δύο (2)** ακόμη ομοιότητες περιεχομένου που συναντούμε σε αυτά. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορά σε συγκεκριμένους στίχους, από το κάθε ένα.

(μονάδες 6)

Ενδεικτική απάντηση:

Κοινός θεματικός άξονας των δύο αποσπασμάτων: η επιστροφή ενός άντρα από του νεκρούς (νεκρανάσταση)/ η αγωνία της γυναίκας που μεταφέρεται για το εάν ο άντρας είναι ζωντανός ή νεκρός. (1x2 μονάδες = 2 μονάδες)

Δύο ομοιότητες είναι:

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ (2 x 1 μονάδα = 2 μονάδες)	Του νεκρού αδελφού (2 x 0,5 μονάδα= 1 μονάδα)	Ελεονώρα (2 x 0,5 μονάδα= 1 μονάδα)
Μεταφορά της γυναίκας με άλογο	στ. 67	«Έτρεχε τ'άλογο γκαλόπ»
Η ομιλία των πουλιών	στ. 44-59	π.χ. «-Άκου! Τι λένε τα πουλιά Ψηλά στα δέντρα πάνου; «Φέρτε τον να τον θάψουμε!»
Τραγικότητα (των δύο γυναικών)	π.χ. στ. 78: δόλια	π.χ. «Κ'η Ελεωνόρα μένει σα μισοπεθαμένη!»
Δραματικός διάλογος	π.χ. στ.62-65	π.χ. πρώτη (1 ^η) στροφή
Υποβλητική ατμόσφαιρα/ θρησκευτικότητα	π.χ. στ. 70-75	π.χ. «Μια συνοδεία λειψάνου με ψαλμωδίες περπατεί και νεκροκρέβατο κρατεί. Κι ακούονταν κάτι ύμνοι σαν ξωτικά στη λίμνη!»
Βραδινή εμφάνιση του νεκρού	στ. 32	π.χ. «Μεσάνυχτα ξεκίνησα [...] κ'ήρτα για να σε πάρω.» «-Γουλιέλμο μου, έτσι σκοτεινά; Πες μου, φοβάσαι πουν'αργά;»
Εξαφάνιση και επιστροφή στον τάφο	στ. 67-68	π.χ. «Και χούι! Μπροστά στα μάτια της εχώθηκε κ'εχάθη. Ούρλιασμα επάνω δυνατό! Ο λάκκος βγάζει βογγητό!»
φυσιολατρία	π.χ. πουλιά, κήποι	π.χ. δάση, ποταμοί, λειβάδια
επιβίωση του αρχαίου κόσμου		

β) Να καταγράψετε **δύο (2)** κοινά εκφραστικά μέσα με τα οποία αποτυπώνεται ο κοινός θεματικός άξονας στα πιο πάνω αποσπάσματα, με αναφορά σε συγκεκριμένους στίχους, από το κάθε ένα ποίημα.

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Εκφραστικά μέσα (2x1=2 μονάδες)	Νεκρού Αδελφού (2x0,5=1 μονάδα)	Ελεονώρα (2x0,5=1 μονάδα)
προσωποποίηση πουλιών	στίχ. 44	«-Άκου! Τι λένε τα πουλιά.»
παρομοίωση	«σαν πουλιά, σαν χελιδόνια»	«σαν το χάρο, σαν ξωτικά»
μεταφορές	π.χ. «ράγισε η καρδιά της»	π.χ. «αφήνοντας πίσω χωριά»
επαναλήψεις	π.χ. «κελαηδούσαν»	π.χ.«πες μου»
δραματικός διάλογος	ανάμεσα στον νεκρό και την Αρετούσα	ανάμεσα στον νεκρό και την Ελεωνόρα
εικόνες		
οποιοδήποτε άλλο τεκμηριωμένο εκφραστικό μέσο		

III. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A. Κάλβος, Ο Φιλόπατρις (Απόσπασμα)

α΄
Ω φιλάτη πατρίς,
ω θαυμασία νήσος,
Ζάκυνθε· συ μου έδωκας
την πνοήν, και του Απόλλωνος
τα χρυσά δώρα!

β΄
Και συ τον ύμνον δέξου·
εχθαίρουσιν οι Αθάνατοι
την ψυχήν, και βροντάουσιν
επί τας κεφάλας
των αχαρίστων.

ιγ΄
Της Ζακύνθου τα δάση,
και τα βουνά σκιώδη,
ήκουον ποτέ σημαίνοντα
τα θεία της Αρτέμιδος
αργυρά τόξα.

ιδ΄
Και σήμερον τα δένδρα,
και τας πηγάς σεβάζονται
δροσεράς οι ποιμένες·
αυτού πλανώνται ακόμα
οι Νηρηίδες.

γ΄
Ποτέ δεν σε ελησμόνησα,
ποτέ - Και η τύχη μ' έρριψε
μακρά από σε· με είδε
το πέμπτον του αιώνος
εις ξένα έθνη. [...]

ιβ΄
Χαίρε Αυσονία, χαίρε
και συ Αλβιών, χαιρέτωσαν
τα ένδοξα Παρίσια·
ωραία και μόνη η Ζάκυνθος
με κυριεύει.

ιε΄
Το κύμα ίόνιον πρώτον
εφίλησε το σώμα·
πρώτοι οι ίόνιοι Ζέφυροι
εχάιδευσαν το στήθος
της Κυθερείας. [...]

κγ΄
Ας μη μου δώση η μοίρα μου
εις ξένην γην τον τάφον·
είναι γλυκός ο θάνατος
μόνον όταν κοιμώμεθα
εις την πατρίδα.

Ερώτηση Β3

α) Ο Κάλβος διακρίνεται για την εικονοπλαστική του ικανότητα. Αφού εντοπίσετε στο απόσπασμα **δυσ (2)** εικόνες, να εξηγήσετε τη λειτουργία τους μέσα στο ποίημα.

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Εικόνες: οποιοσδήποτε των στροφών ιγ΄, ιδ΄ και ιε΄ / ... (2x1 μονάδα = 2 μονάδες)

Λειτουργία:

Με τις εικόνες (λυρικές) ο ποιητής περιγράφει τις ομορφίες της ιδιαίτερής του πατρίδας/ προβάλλεται τόσο η φιλοπατρία του Κάλβου όσο και η ποιητική του δεινότητα/ το ποίημα γίνεται πιο ελκυστικό στον αναγνώστη/ η ωδή ως ποιητικό έργο έχει βασικό της χαρακτηριστικό τις εικόνες / ...

(Σε περίπτωση που εντοπιστεί και άλλη λειτουργία που ευσταθεί, οι βαθμολογητές/τριες καλούνται να τη δεχτούν, εφόσον μπορούν να τεκμηριώσουν επιστημονικά την άποψή τους). (1x2 μονάδες= 2 μονάδες)

β) Μέσα στο ποίημα υπάρχουν αυτοβιογραφικά στοιχεία. Να καταγράψετε **δύο (2)** από αυτά με αναφορά σε συγκεκριμένους στίχους.

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Γεννήθηκε στη Ζάκυνθο (στροφή α')/ Η Ζάκυνθος αποτελεί την ποιητική έμπνευση για το ποίημα αυτό (στροφή α')/ Έζησε 20 χρόνια στο εξωτερικό (στροφή γ')/ Έζησε στην Αγγλία, στη Γαλλία και στην Ιταλία (στροφή ιβ')/ Ο ποιητής εκφράζει την αγάπη του για τη Ζάκυνθο (μέσα από την επιθυμία του να ταφεί στην πατρίδα του) (στροφή κγ').

(2 στοιχεία x 1 μονάδα = 2 μονάδες)

(Τεκμηρίωση: 2x1 μονάδα = 2 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ